

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 144/04-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. septembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Anny Jánošíkovej, bytom Š., zastúpenej advokátkou JUDr. Ľ. B., Advokátska kancelária, B. B., vo veci porušenia čl. 2 ods. 3 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 32 P 229/03 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoP 22/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Anny Jánošíkovej o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. augusta 2004 doručená sťažnosť Anny Jánošíkovej, bytom Š. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Ľ. B., Advokátska kancelária, B. B., vo veci porušenia čl. 2 ods. 3 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 32 P 229/03 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoP 22/04.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 2 ods. 3 a čl. 12 ods. 1 ústavy. Požaduje aj zrušenie rozsudku okresného súdu č. k. 32 P 229/03-28 z 2. októbra 2003 a rozsudku krajského súdu č. k. 13 CoP 22/04-47 z 15. júna 2004.

Z podania vyplýva, že uvedenými rozsudkami všeobecných súdov bol zamietnutý návrh sťažovateľky ako starej matky na úpravu jej styku s maloletou vnučkou, ktorá je vo výchove a opatere svojho otca. Matka maloletej vnučky, ktorá bola dcérou sťažovateľky, zomrela. Vnučka od svojho narodenia počas doby sedem a pol roka žila so svojimi rodičmi a so sťažovateľkou v spoločnej domácnosti. Po smrti dcéry sťažovateľky sa však vnučka spolu so svojím otcom odsťahovala a vzájomné vzťahy sa zhoršili.

Sťažovateľka je presvedčená, že ako priama príbuzná má právo stretávať sa so svojou vnučkou ako jedinou príbuznou v priamom rade, ktorá jej po smrti jedinej dcéry zostala. Všeobecné súdy však vo svojich rozhodnutiach takéto právo sťažovateľke nepriznali s poukazom na skutočnosť, že zákon o rodine podmienky styku starých rodičov s vnukmi neupravuje, pričom upravenie takéhoto styku by bolo obmedzením rodičovských práv otca.

Podľa názoru sťažovateľky postupom všeobecných súdov bolo porušené právo sťažovateľky priznané čl. 2 ods. 3 ústavy, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, pričom má každý právo aj na súdnu ochranu takéhoto konania. Všeobecné súdy však sťažovateľke ochranu nepriznali, čím došlo zároveň aj k porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy, lebo bola narušená rovnosť práv sťažovateľky voči otcovi vnučky. Konečným dôsledkom týchto porušení práva je nemožnosť stretávania sa sťažovateľky so svojou vnučkou.

Z rozsudku okresného súdu č. k. 32 P 229/03-28 z 2. októbra 2003 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 13 CoP 22/04-47 z 15. júna 2004 vyplýva, že návrh sťažovateľky na úpravu jej styku s maloletou vnučkou bol zamietnutý. Podľa názoru všeobecných súdov ani zákon č. 94/1963 Zb. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej

len „zákon o rodine“), ale ani Dohovor o právach dieťaťa a možnosť takéhoto styku proti vôli rodiča, resp. dieťaťa samotného neupravuje.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 2 ods. 3 ústavy každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú (...) rovní v (...) právach. (...)

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti

medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľky okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 32 P 229/03 je ústavný súd toho názoru, že nie je v jeho právomoci konať a rozhodnúť o tejto časti sťažnosti. Ako to totiž vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, je jeho právomoc chrániť základné práva a slobody iba subsidiárna, pretože je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

V danom prípade proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie, o ktorom rozhodoval krajský súd. Preto poskytnutie ochrany právam sťažovateľky bolo v právomoci krajského súdu.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľky krajským súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoP 22/04 treba sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľka namieta, že rozsudkom krajského súdu boli porušené jej práva vyplývajúce z čl. 2 ods. 3 a z čl. 12 ods. 1 ústavy.

Ako to vyplýva z vyššie citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach, v ktorých sa namieta porušenie základných práv alebo slobôd podľa ústavy, prípadne podľa medzinárodných zmlúv. Pri takto vymedzenej pôsobnosti ústavného súdu treba uviesť, že ustanovenie čl. 2 ods. 3 ústavy vyjadruje určitú zásadu právneho štátu, resp. určuje právny základ rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Samostatne nemožno aplikovať toto ustanovenie, a teda ani namietat jeho porušenie v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (*mutatis mutandis* I. ÚS 24/98).

Na lepšiu ilustráciu právneho názoru ústavného súdu možno uviesť, že ustanovenia čl. 2 ods. 3 sa môže domáhať nielen sťažovateľka, ale aj otec, lebo aj on môže konať, čo nie je mu zákonom zakázané a ani jeho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo mu zákon neukladá.

Ustanovenie čl. 12 ods. 1 ústavy vylučuje diskrimináciu. Jeho aplikácia však nie je možná bez konkrétneho vyjadrenia dopadu na základné právo alebo slobodu fyzickej osoby (I. ÚS 34/96).

Porušenie zásady rovnosti v právach podľa čl. 12 ods. 1 ústavy má charakter porušenia základného ústavného práva iba vtedy, ak je spojené zároveň s porušením aj iného základného práva (PL. ÚS 14/98).

Pokiaľ sťažovateľka namieta vo všeobecnosti porušenie zásady rovnosti v právach podľa čl. 12 ods. 1 ústavy vo vzájomnom vzťahu medzi ňou a otcom dieťaťa bez toho, aby pritom označila porušenie niektorého základného práva uvedeného v druhej hlave ústavy, treba jej sťažnosť v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú. K tomu ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľka svoju sťažnosť podala prostredníctvom advokátky, teda bola v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane zastúpená.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2004